СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 213. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 12-го вересня 1940. No. 213. Jersey City, N. J., Thursday, September 12, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИЛКІ ПРОТИ ВІДКЛАДУВАННЯ ПРИМУСОВОЇ СЛУЖБИ

РОШВИЛ. — Вендел Вилкі, републиканський кандидат, висказав знов відважно свої думки на одно суспільне питання, не звертаючи уваги на те, що інші, старі републиканці, про це думають. Тепер він натаврував відкладування на 60 днів примусового набору до війська і схарактеризував це як шкідливе політиканство. Замітне те, що більшість републиканців, серед них сам голова републиканського національного комітету, Джозеф Мартин, голосували за тою проволокою. Також проєкт тої проволоки вийшов із републиканських кол, а саме, від конгресмена Гемилтона Фиша. Фиш, довідавшись про заяву Вилкого, висказав на адресу Вилкого докір, мовляв, Вилкі не читав його законопроєкту проволоки і на осліп скритикував його.

ЛІМЕН КРИТИКУЄ СТЕЙТОВІ ПОДАТКИ.

НЮ ЙОРК. — На зборах національного товариства податків, виголосили промови три ґубернатори: нюйорський, нюджерзський і конетикатський. Ґубернатор Ню Йорку, Лімен, сказав, що серед Злучених Держав є декілька таких стейтів, що при помочи податкових махінацій цілком відгороджують себе від економічного життя цілого краю і роблять себе самовистарчальним. Коли так далі піде, то це готово в основі підкопувати наш демократичний устрій, говорив він.

ПРОДУКЦІЯ ЛІТАКІВ.

БОФАЛО. — Член ради в справах зброєння, Вилйєм Кнудсен, заявив, що за 19 місяців американські збройні сили матимуть першолінійних боєвих літаків 11,000. Крім того дістануть вісім тисяч іншого роду літаків. Водночас американські фабрики доставлять Анґлії 14,000 літаків. Американські літаки, казав Кнудсен, нині є найкращі на світі. Також вже нині американські фабрики виробляють більше воєнних літаків, ніж фабрики котрого небудь іншого краю на світі.

РОЗРУХИ В МЕКСИКО.

МЕКСИКО СИТІ. — В деяких провінціях Мексика, головно в тих, які більшість голосів віддали на президентського кандидата Альмазана, слідні розрухи. Маси починають заворушуватись і накопичувати зброю і амуніцію. Є поважні побоювання, що в Мексико може розгорітись громадянська війна.

КОРОТКИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ КРАЩИЙ ДЛЯ ПРОДУКТИВНОСТІ.

НЮ ЙОРК. — Полковник Флемінґтон, голова адміністрації плат і годин праці, заявив, що неправдою є, начеб побільшення годин праці на тиждень до 60 годин побільшило також продуктивність на 50%. Навпаки, продовжування годин праці, як це виказало навіть у Німеччині, зменшує продуктивність. Бо люди перетомлюються, а також занепадають на ріжні недуги. Знаючи, що праця не буде тривати занадто довго, кожний робітник не щадить своїх фізичних і умових зусиль і видає якнайбільше праці. В той спосіб короткі години праці більше поплачуються, говорив Флемінґ. Тому влада не буде збільшувати годин праці по фабриках, а задержить старий рівень.

ПЕРЕМІНИ В АМЕРИКАНСЬКИХ ПОГЛЯДАХ.

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної опінії під директорством д-ра Ґелопа, подало до відома, що загальне американське переконання відносно перемоги Анґлії над Німеччиною впродовж останнього року дуже змінялось. На початку війни аж 82 людей на сто вірило, що Анґлія і Франція переможуть. По розгромі Франції це переконання впало дуже низько, бо лише 32 на сто вірило в перемогу Анґлії. Тепер ступнево ця віра знов зростає і досягла 43 на сто. Відносно воєнних звідомлень то американський загал ні одній стороні дуже не вірить. Але Анґлії вірить троха більше. На сто людей 58 сказало, що не вірить в анґлійські летунські звідомлення, які кажуть що анґлійські літаки побивають німецькі в відношенні один до пятьох. Зате аж 86 на сто не вірить також у подібні німецькі звідомлення.

МЕКЛІШ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ДЕМОКРАТІЮ.

НЮ ЙОРК. — Конґресовий бібліотекар і поет, МекЛіш, виголосив промову до кількох соток студентів і в ній сказав, що демократія в Америці представляє собою нині дивний і прикрий вид. Нема цілі та ідеалу перед американською демократією. Вона ніби розуміє свою небезпеку, але не вміє знайти сконцентрованої цілі, щоб у той спосіб набрати розгонової сили.

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ДЖЕКСОН ПЕРЕСТЕРІГАЄ ФАБРИКАНТІВ ПЕРЕД ВИДАЛЮВАННЯМ ЧУЖИНЦІВ З ПРАЦІ

ВАШИНҐТОН. — Ґенерал Роберт Вуд, голова компанії Сірс Робек, написав листа до головного прокуратора Джексона, повідомляючи його, що деякі компанії, ведені фальшиво зрозумілим патріотизмом, віддаляють із фабрик робітників, що не є американськими громадянами. У відповідь на цього листа Джексон негайно вислав писемну пересторогу на адресу всіх компаній, щоб вони цього не робили. Величезна частина людей з чужинецькими громадянствами є льояльна і корисна для Америки, писав він. Відправляючи негромадян з праці фабриканти викличуть тим проблему величезної ваги. Бо багато з негромадян навіть колиб хотіло вертати назад до рідного краю, з огляду на війну не може. Вони мусілиб оставатись всеодно в Америці. Крім того всякі державні підмоги, з виїмком нечисленних випадків, є для них недоступні. Колиб вони ще втратили можливість заробітку своєю працею, вони залишились би на вулиці без ніякого средства до життя. Де далі уряд мусів би ними занятись, бож неможливо допустити до того, щоб пару міліонів людей гинуло з голоду. Ось у той спосіб спав би тягар удержування їх на державні руки, а далі на руки тих, що платять податки. Видалювання негромадян з праці не погоджується також з американською засадою чесної гри і з тих мотивів цього також треба уникати, писав головний прокуратор.

РЕЄСТРАЦІЯ ЧУЖИНЦІВ

Головний директор реєстраційних бюр, Ерл Ґерісон, заявив, що в останніх двох тижнях записалось вже міліон чужинців, себто майже одна третина. Лиш два і пів міліона людей лишилось до запису, а часу ще є багато. З приводу цього він висказав признання чужинецьким громадянам, що так слухняно відзиваються на зазив влади.

АНҐЛІЙЦІ ПОКАЗАЛИ „НОВУ ЗБРОЮ"

Анґлійський і берлінський уряди рівночасно заговорили про нову анґлійську зброю, котрої вжито вперше підчас останнього нападу анґлійських літаків на Німеччину.

Ця нова зброя має вигляд невеличкої картонової картки, зробленої зо стрільної бавовни й напущеної якоюсь хемікалією, як кажуть німці, фосфором. Летун везе такі карточки в вогкому стані й скидає їх підчас лету великою масою на землю. Коли карточка просохне, вона займається полумям, на кілька стіп високим.

Як каже німецький уряд в осторозі до свого населення, картки є якраз небезпечні через свій невинний вигляд. Багато людей, не підозріваючи нічого або взявши їх за пропаґандивну літературу, сховало їх до кишені й пізнали їх натуру аж тоді, як карточка в кишені просохла й самочинно загорілася.

ВІЙНА ДО КІНЦЯ

Обурені до живого новими бомбардуваннями німецьких міст, головно Берліна, німці вже не скривають тепер, що боротьба Німеччини проти Анґлії може покінчитися аж тоді, як одна сторона буде зовсім зломана.

ПОЛЬСЬКЕ БЮРО ПРАЦЮЄ

Польське урядове бюро в Лондоні подає вістку, що в боях анґлійських летунів проти німецьких летунів над Лондоном беруть часто участь польські летуни. Бюро приписує польським летунам зістрілення 31 німецьких бомбовиків.

Це бюро дає широкий розголос статті анґлійського часопису „Економист", що, мовляв, населення Польщі від німецької окупації зменшилося на 4 міліони душ.

З польських джерел теж подано вістку, що, мовляв, німецький уряд розстріляв 47-літнього Стефана Старжинського, що опирався довго з підданням міста Варшави німцям. Німецький уряд поставив його був недавно під суд під закидом зловживання міських фондів. Німецький уряд вістки не потвердив.

ОКРЕМО РЕЄСТРУЮТЬ КИТАЙЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Почтмайстер Алберт Ґолдмен застановлявся над тим, що американські китайці, що перебувають у Ню Йорку, не зголошуються до реєстрації як чужинці. При допомозі китайського консуля він зібрав їх учора на нараду в Китай-Городі в Ню Йорку й промовив до них самий та й ще громадяни китайського роду. Внаслідок аґітації китайці обіцяли правильно реєструватися. Досі не знали як, бо по анґлійськи не вміють читати. Треба видати для них окрему відбитку приписів про реєстрацію в китайській мові.

ДАРУНОК АНҐЛІЇ. — Американський амбасадор Джосеф Кенеді дає посадникові Виндзору, в Анґлії амбулянс, дарунок пані Кенеді. Амбасадор стоїть за возом. Коло нього пані Кенеді. На ліво в костюмі посадник.

АНҐЛІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ ЦЕНТР БЕРЛІНА

БЕРЛІН. — Анґлійські бомбовики зявилися коло півночі з вівтірка на середу над центром Берліна й через дві години скидали бомби.

Кілька бомб упало коло державної канцелярії, осідку урядування Гітлера. Три бомби впали недалеко від американської амбасади й коло Бранденбурської Брами. Сирени подали алярм коло 5 хвилин до 12. години, а відкликали його 13 хвилин до 2. години.

На стільки можна судити з гуку моторів, літаки літали на не великій висоті. Перед скиданням бомб летуни скидали скоропади, що освітлювали їм місто, на котре потім кидано бомби.

Напад відбувся якраз у хвилі, коли німецькі летуни робили напад на Лондон, і в кілька годин після того, як німецьке урядове радіо загрозило ще сильнішим бомбардуванням Лондону, якщо Анґлія не перестане бомбардувати Берліна.

Після нападу німецький комунікат подав, що бомби впали на мешкальні квартали та поцілили обекти не лише державної, але й міждержавної ваги.

ЦІЛІ РОЇ НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ НАД ЛОНДОНОМ.

ЛОНДОН. — У понеділок і вівторок зявилися над Лондоном знову цілі рої німецьких літаків. При бомбардованні присвітлювали їм ще не загашені огні з попередних бомбардувань. Населення анґлійської столиці не спало через ці напади вже четверту ніч. Сирени дали сиґнал наближаючогося нападу зараз з настанням сумерку.

У порівнанні з цим нападом попередні виглядали тепер як чисто розвідні. Напади були вимірені так, щоби алярми переривали робітникам час обіду, підвечірку й вечері. Найгірше допікали населенні алярми, подані в час, коли люди спішилися з роботи домів.

Газети підчеркують, що не дивлячися на безсонні ночі населення зовсім не заломлюється морально, а стає все більше люте на напасників.

ЖІНКИ И ДІТИ ВТІКАЮТЬ З ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН. — На залізничім двірці зяягло багато жінок і дітей, котрі хочуть вирватися з бомбардованого міста. Багато з них терпить від бомбових потрясень.

Жінки задержують теж мотористів на вулицях і впрошуються на авта, щоби дістатися на села.

Зате чоловіки держаться міста, не дивлячися на всі небезпеки. Міністерство транспорту закликує населення здержатися без неконечного подорожування.

ІТАЛІЯ БОМБАРДУЄ ЖИДІВСЬКЕ МІСТО.

КАЙРО (Єгипет). — Італійські летуни бомбардували Тель Авів, жидівське місто в Палестині.

Донесення з того міста подають, що від бомб згинули пядесять осіб, у тому числі 5 арабських дітей. Тіл ще не добуто з румовищ.

Тель Авів майже чисто жидівське місто. Має воно коло 150,000 мешканців. Не має в собі ніяких військових обектів.

ІТАЛІЙСЬКІ КНЯЗІ ІНТЕРНОВАНІ.

РИМ. — 54-літний князь Філіпо Андреа Дорія-Памафілі-Лянді сидить у концентраційнім таборі за те, що кілька тижнів тому публично висказався проти фашистівського уряду. Ходять чутки також про арешт 28-літнього князя Алесандра Торльонія, теж за таку саму провину.

Італійський уряд заперечує чутки про ті арешти та про загальну нагінку на противників фашизму.

ЖИВНОСТЕВІ ТРУДНОЩІ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

ВІШ. — Французький уряд має немалі труднощі з питанням виживлення населення в окупованій і неокупованій Франції.

Уряд бачить потребу заведення як найстрогішого розділу поживи урядом. Найважче питання, як проживити 2 міліони воєнних бранців, захоплених Німеччиною.

РУМУНСЬКИЙ ДИКТАТОР ПЕРЕВОДИТЬ РЕФОРМИ.

БУКАРЕШТ. — Румунський диктатор Антонеску видав цілу низку розпорядків. Першим з них зложив з посади 11 ґенералів, прихильників бувшого короля Карла, мовляв, бо вони дісталися до уряду підхлібствами.

Далі диктатор відкликав цілий ряд румунських амбасадорів, між іншим амбасадора в Вашинґтоні. Потім зніс амбасади по всіх краях, де вони існували, і попросив уряди тих країв удержувати в Румунії замісць амбасад лише посольства, себто представництва нищого ступня.

У ще іншому розпорядку зніс титул ексцеленції,

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

І ЧУЖИНЕЦЬ МАЄ ПРАВА

Американський Комітет для Оборони Осіб Чужинецького Походження видав недавно тому брошурку під наголовком „Ваші права" для вжитку тих чужинців, що збираються до реєстрації. Без огляду на те, що це за люди становлять цей „Американський комітет", все таки публікацію брошурки треба признати на часі, бо якраз тепер це часто забувається, що й людина, яка не стала ще громадянином Злучених Держав, ба навіть людина, яка ним ніколи стати не може, все таки має певні права. Треба на цей факт пригадати передовсім тим, що серед нинішньої военної гістерії вважають кожного, кого вони можуть назвати чужинцем, за звірину, на яку можна полювати в сезоні й поза всяким сезоном.

У приступній формі, бо формі питань і відповідей, брошурка показує, що кожний чужинець, не дивлячися на реєстрацію, має на основі американської конституції й законів певні права, яких його позбавляти не вільно. Комітет спеціяльно підчеркує, що, чужинець має ці права, не дивлячися на реєстрацію. Ні реєстрація ні зняття відтисків пальців не позбавляє ще чужинця його конституційних прав. До цих прав належать: свобода слова, свобода зборів, свобода совісти й свобода замешкання. Це значить, що він має мати й висказувати погляди, як це має громадянин Злучених Держав; що він має право признаватися до такої віри, яка йому подобається; що він має збиратися з іншими людьми на збори й творити орґанізації.

Неменше замітні є уваги щодо самої реєстрації. Як наприклад, що всякий, хто домагається заплати за реєстрацію, робить це беззаконно. Що він може прийти вже з готовим формулярем, виповненим деінде. Що реєстраційний урядник не має права признавати відповіди реєстрованого за правдиві або фалшиві. А що найважніше, що за те, що він чужинець, його не вільно відправляти з роботи, хіба в певних спеціяльних оборонних промислах. Та що чужинець, при відповіданні на питання 15, не є обовязаний приймати чужі опінії про орґанізації, до яких він належить, бо від нього закон домагається присяги, в що він вірить як у правду.

Шкода, що часописи не дали цій брошурці або подібній такого розголосу, на який вона заслугує. Розголос справі непозбутних прав чужинця причинився би до усунення гістерії, яка під впливом самої реєстрації починає запускати коріння серед ненатуралізованих іміґрантів, та запобіг би замішанні, яке ця реєстрація викликає. Якби чужинці знали, що все ще мають права, котрі американські суди є обовязані боронити, то певно вони дивилися би на реєстрацію без страху.

НЕ ТАК ТІЇ ВОРОЖЕНЬКИ, ЯК ДОБРІЇ ЛЮДИ...

(У відповідь канадійському часописові „Український Голос").

I.

Перед нами два останні числа українського часопису, що зветься **„Український Голос"** і виходить в Винніпеґу, раз у тиждень.

В числі з 28. серпня 1940 р. знаходимо там таке:

„Накінець і українські часописи з Зединених Держав перестають приходити. Від половини серпня перестала приходити американська „Свобода", не прийшла вже й націоналістична „Україна". Є причина здогадуватись, що перестануть приходити до Канади й деякі інші часописи з Зед. Держав, що люблять вписуватися симпатіями з Німеччиною та Гітлером.

„Коли „Свобода" перестала приходити до Канади, то мабуть не тому, що вона взагалі перестала виходити. Причиною на це є мабуть з одного боку военний час, а з другого політичне становище „Свободи", можливо, що навіть не теперішнє, а давніше".

В числі з 4. вересня 1940 р. пише „Український Голос" таке:

„Коли одначе вже не лишається сумніву, що „Свобода" в Канаді заборонена, то годі не висловити здивування, чому якраз на „Свободі" скропилося. Можливо, що лише тому, що вона розходилася в більшім числі, чим „Україна".

II.

У звязку з тим, дозволимо собі зацитувати з щойно одержаних письм з Канади, ось такі два, які заховаємо в оригіналі:

З Кіркленд Лейк, Онтаріо, пише читач „Свободи" між іншим таке:

„Чи читали Ви „Мимоходом" в „Українськім Голосі" про те, що „Свобда" перестала виходити, чи тільки приходити до Канади, і то ще від половини серпня. А так є, що ми й досі дістаємо „Свободу" цілком правильно. Думаю, що не довго вже зможе „Український Голос" так поступати і так писати, бо це є підло. Цікаво знати, що У. Г. думав, коли таке писав. Може в надії, щоб читачі перестали читати „Свободу", а почали читати „Український Голос"?".

Другого листа одержали ми з Едмонтону дня 10. вересня. А в ньому пишеться таке:

„Остерігаю Вас перед провокацією. „Український Голос" пише від двох тижнів, що „Свобода" заборонена в Канаді. Це неправда! Ми тут в Едмонтоні дістаємо „Свободу", а таксамо дістають її в Саскатуні. А в отавській урядовій "Canada Gazette" не було ніякої оповістки, що „Свобода" заборонена, хоч за інші американські ґазети є там оповіщення".

III.

Якжеж виглядає справа з „недопущенням" нашої ґазети до Канади? Зазначимо відразу, що ніхто „не допускав", ні не робив нам ніяких перешкод у висилці „Свободи" до Канади. Але іде про те, що на основі канадійського закона про военний вимінний податок („Вор Ексчейндж Текс") заграничні видавництва мають платити при вході до Канади певний означений у цім законі **податок.**

Від цього податку мають бути **звільнені** ріжні, в законі виразно згадані, видавництва, між іншим також і **орґани запомогових орґанізацій.**

Котре видавництво вважає, що воно повинно бути звільнене від цього податку, має постаратися про відповідний розпорядок податкового уряду Канади.

Як відомо, „Свобода" є офіційним орґаном запомогової орґанізації „Український Народний Союз". І тому вважає себе управненою в рамках цього канадійського закону до звільнення від оплати податку й поробила відповідні старання, об таке звільнення дістати.

Згаданий канадійський закон не має ніякого відношення до якихнебудь політичних тенденцій таких видавництв. Щодо політичної напрямної „Свобди", наш часопис не мав ніякого зажалення ні закиду.

IV.

До повищого додамо ще таке:

Ми не мішаємось до канадійсько - українських справ. Навіть не передаємо звідомлень про їхні спори, про внутрішню боротьбу, бо не хочемо доливати вогню до оливи. Зате хочемо вірити, що й там знайдуться чесні, розважні й характерні люди, що в тій важкій хвилині зможуть поставитись вище свого „я", своєї партії чи своєї ґазети, а тим самим дійти до якогось порозуміння, або принаймні якогось людського взаїмного відношення. Ми навіть не відповідали на ті так часті наскрізь фальшиві й брехливі „інформації", що їх поміщувано в „Українському Голосі" про українське життя в Америці. Хоч там були часто такі брехні, які можна було легко провірити з офіційних звітів, заяв чи цифр, що появлялись в ріжних комунікатах. А нам іде тільки про такі речі, бо те, що було там звернене проти поодиноких осіб, полишаємо цілком на боці. Іде про громадську кривду, про викривлювання і фальшування громадського життя. І тепер не булиб відповідали, якби не йшло про глибшу справу **загальної моралі.** Прочитавши перший раз брехню в „Українськім Голосі" про те, що „Свобода" персетала виходити, чи приходити до Канади, ми бзяли це за злу волю, але пробували собі це пояснити тим, що певно використано на „порахунок" те, що можливо десь комусь поштовий уряд не доставив „Свободи", вимагаючи стемплів, як военного податку на заграничний часопис. Та повторення того самого вказує наглядно, що та зла воля" сягає далі. Уже два роки не допускають „Свободи" до гітлерівської Німеччини і тих українських установ чи людей, що опинились під німецькою окупацією, хоч у тому самому часі доходила „Свобода" спокійно до Парижа, Лондону, а до того останнього й досі спокійно доходить. Та таким як „Український Голос" це не подобається... Вони, як виходить, волілиб, щоби було інакше. Ось такий спосіб поступовання „Українського Голосу" полишаємо до осуду канадійського громадянства. Тому, що „Український Голос" називає себе „демократичним", зазначуємо, що його поступок був би добрий для комуністів чи націстів, але в ніякому разі для демократів. Поминаючи те, що демократія є за свободу слова, вона теж не може мати нічого спільного й з провокаціями...

М. Данильченко.

ВАРТІСТЬ ЗОЛОТА

За останній місяць кілька разів писалось у „Свободі" про майбутню вартість золота. Говорилося переважно про погрози німецького міністра народнього господарства, В. Функа, уневажнити золото як гроші, тобто як міру вартости майна, товару, праці і т. д.

В. Функ виступав з осторогою на адресу Злучених Держав, що, мовляв, від становища, яке займуть Злучені Держави до Німеччини, буде залежати майбутність торговельних стосунків цих двох країн.

Між іншим він остерігав, що коли Америка по війні не знайде шляхів до випуску в світовий оборот свого золота, то воно матиме тільки матеріяльну вартість, як всякий інший метал, та що мірою вартости буде праця. А міжнароднянторговля буде опиратись на принципі обміну товарів.

Практику обмінної торговлі веде Німеччина вже від років, бо не має подостатком золота. Тому є дивним, чому саме тепер міністер Функ загрожує конкуренцією обмінної торговлі та так цікавиться майбутнім ужитком американського золота.

Коли по війні золото матиме вартість тільки як метал, то чому Німеччина вживає усіх заходів, щоб забрати запаси золота тих країн, які вона недавно зайняла?

Мабуть розмова д-ра Функа про обмінну торговлю мають на увазі затримання покупної сили німецької марки та підготовку ґрунту для після военної позички золота від Америки.

Можна бути певним, що німецький міністер народнього господарства дуже добре розуміє величезну ролю золота в розвитку сучасної цивілізації. Він добре знає, що історія розвитку обмінного знаку — грошей — тісно звязана з історією розвитку людства та світової торговлі.

Пройшло багато віків, поки від первісних грошей у формі звірячих шкір, худоби, збіжжя та інших предметів, людство дійшло до модерної фінансової системи. Не підлягає сумнівові, що сучасна фінансова система має свої хиби. Однак, ці хиби можна усунути, не повертаючись до старих методів торговлі.

З німецької практики останніх років д-р Функ має практичний доказ того, що давня система обміну товару за товар не поширює, а стримує розвиток міжнародньої торговлі. Міністер Функ та його попередник, а сучасний дорадчик, фінансовий „чарівник" д-р Шахт, добре знають, що фінансовими триками не можна солідно та стало розбудовувати міжнародню торговлю Німеччини.

Вони також знають те, що по закінченні війни найкращою дорогою до торговельного розвитку світу був би вільний рух золота між цивілізованими країнами.

Злучені Держави скупчили в себе майже 80 відсотків світового запасу монетарного золота, а тому д-р Функ, не чекаючи кінця війни, вже тепер робить спроби знайти ґрунт для майбутнього фінансово-торговельного порозуміння з Америкою.

Остороги д-ра Функа щодо вартости золота Америку не турбують. Однак, колиб Німеччині дійсно вдалось виграти війну, то вона змоглаб орґанізувати під своїм проводом сильний економічний бльок европейських країв і такий бльок міг би дуже шкодити міжнародній торговлі Америки, бо звичайно так є, що ті країни, які мають мало золота, продукують тепер на багато дешевше ніж багаті країни.

Але це вже друга тема.

Що погрози німецького міністра є тільки звичайною пропаґандою, показує такий комунікат з Риму з 30. серпня ц. р.:

„Німеччина та Італія недавно прийшли до згоди повернутись, колиб вони виграли війну, до міжнародного золотого паритету, хоч, як подає Маріо Мазучелі, один з найбільших італійських економістів, вони разом мають не повних 900 міліонів долярів в золоті. Інформації Мазучелія дуже розходяться з недавними заявами німецького міністра економіки, Валтера Функа, щодо цього, що золото не буде грати ґоловної ролі в повоєнній економіці Европи. Однак д-р Функ додавав, що золото моглоб бути корисним для міжнародніх обрахунків, колиб воно мало вільний рух. Мазучелі подає в найважнішій фінансовій ґазеті „Іль Соле", що німецькі та італійські фінансові експерти мали 17-го серпня тайну нараду, під проводом німецького міністра Функа та італійського сенатора Амеден Чіянінія. Він пише, що на тій конференції обговорено цілу европейську економічну ситуацію та дійдено до згоди, що по війні Берлін займе місце Лондону як фінансовий центр Европи.

Також рішено встановити німецьку марку як провідну фінансову одиницю в повоєнній Европі, однак всі інші европейські країни збережуть свої власні гроші.

Мазучелі каже, що Німеччина, йдучи за прикладом античного Риму навіть не буде пробувати накидати німецьку марку підбитим країнам. Однак вона зробить марку провідною европейською валютою.

Економіст подає, що Німеччина має всього 757,500,000 долярів, а Італія тільки 125,-250,000 долярів в золоті. Однак він звертає увагу на факт, що ці дві країни надають велике значіння золотові, та вже від років вживали заходів, щоб німці та італійці в інших країнах посилали якнайбільше валюти до своїх країв. Закінчуючи він каже: „Будемо надіятись, що в будучій Европі фінансова система німецько - італійського бльоку буде базована на золоті, яке матиме вільний рух в цілому світі". З цього повідомлення бачимо, що в дійсності д-р Функ має на думці зовсім інше від того, що він говорить для пропаґанди.

Німеччина знає з власного гіркого досвіду, що паперові гроші, незабезпечені золотом, не мають фундаменту. Вона також знає, що таким фундаментом може бути тільки золото, бо культурний світ ще нічого кращого не придумав для мірила валюти.

Золото пережило вже багато цивілізацій, імперій, режімів, війн та революцій, але все мало свою вартість. А тому можна думати, що воно ще довго буде виконувати свою стару функцію мірила вартости.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(30)

— А коні?

— А коні згодяться: бачиш же, що в нас на дві поганенькі шкапині аж дві поповдині, а тепер, — слава Господеві й тобі, молодий, але завзятий братчику, — і в нас буде запряг панський: дві шкапині в одну повозчину, а другі дві, трохи кращі, — в другу, сідла на дно в повозку, та й вйовйо! — ще сьогодні, як смеркне, з Дніпра коней напоїмо та й самі напємось.

Павло слухав, дивився на них і дивувався, що навіть у таку хвилю лиху, після всього, що сталося, не кидав їх жартівливий настрій.

— „І на палі сидячи, мабуть, жартують наші люди", — подумав про себе.

— Ну, то й добре, — додав голсно. — Щасти, Боже!... А мені треба поспішати.

— Далеко?

— Та покищо до Чорного Лісу на Чорний Шлях.

— Навпростець?

— Егеж.

— Так отак і їдь, козаче просто. Ще раз дякуємо, що від наглої смерти врятував. кажиж хоч, за чиє здоровля будемо Богу молитися, щоб і тебе, красний та молодий лицарю, Господь рятував від смерти й на морі йн а суші.

Павло всміхнувся й, дивлячись кудись убік, на мить замислився.

— Спасибі й вам за тепле слово, люди добрі, — промовив урешті, — коли згадаєте, бува, то помоліться за раба Божого Павла та неньку його стареньку Марію. А про те, що бачили мене, нікому не кажіть... Щасливо!...

Здійняв шапку, вклонився й лишив подорожан з їх турботами й печалями.

Сонечко підбилося вже геть-геть височенько. Їхав знову попід лісом. Ставало варко, але не звертав уваги. Думки, як оси, роєм закрувилися в голові... Чи встигне своєчасно на місце, чи доведеться доганяти братчиків? Ну, та буде треба, то й дожене, тільки навдак, щоб вони випередили його: знав же запорозький звичай — жадної коршми по дорозі не минуть...

Думки вернулися до того, що допіру скоїлося. Ніколи не думав, що так легко чоловіка вбити. А отже вбив, і нічого... Може й той... польний пропав, то це вже, виходить, двох на той світ післав: пана й панського посіпаку... А третього поміг забити, як пса... И вони — ті посполиті — так легковажно поставилися до цього, що навіть жартувати пробували. Чогож тоді варте життя людське? Так само гайдук той міг застрілити його, якби він не поспішився всадити йому кульку в губу, й лежав би тепер він, Павло, в лісі, як і ті гайдуки, чекаючи, поки не збіжаться паювати молодецького трупа лісові сіроманці. А там... там, вдома... Серце його солодко-солодко защеміло. Махнув рукою й одігнав думку про це.

Голова йшла обертом від важких дум, що напосіли на нього вперше за все його життя. Поклав собі неодмінно розпитатися про все у братчиків, як тільки нарешті пристане до них під Чорним Лісом. А покищо відігнав від себе докучливі мислі й почав роззиратися довкола.

Сонечко котилося все вгору та вгору, не стояло на місці. Треба було поспішати...

IX.

На своїй обраді по гетьманській промові запорожці зговорилися про те, що не до шмиґи їм заклик польного, хочби то й правда була, ніби він вийшов від короля. Достотно волі всього січового товариства вони ще не знають і про неї повинні почути від своєї старшини, а не від польного, чи старости, чи ще когось там. А тому жадних обовязків класти на себе не хотять, а той, що з ним вирядило їх товариство на Україну, вони гаразд виконали й мають негайно вернутися до дому, на Січ.

Цей рішенець братчиків і переказав запорозький полковник із писарем, прийшовши до староства саме тоді, коли підпилий польний встав ізза бенкету, щоб перейти до того покою, де мав іншу розвагу й де спіткала його, як ми вже знаємо, зовсім несподівана пригода. Польний погано вилаявся, почувши таку запорозьку відповідь, загрозив братчикам королівським гнівом і карою, махнув зневажливо рукою й відпустив післанців.

Доручення, що з ним вирядило наших низовців на Україну січове товариство, полягало в тому, щоб закупити по наддніпрянських містах та селищах яко-мога більше борошна для Січі, де малося всякої поживи подостатком, а борошна не було, бо запорожці не хлібо-робили й борошно купували або міняли на сіль та сушену рибу на Україні.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

НОВА ВІЙНА — НОВІ СЛОВА.

Відома новинкарська спілка „Асошієйтид Прес" подала недавно тому словарчик нових воєнних слів.

Словарчик, що має понад пів сотки слів, обіймає лише найновіші слова, створені підчас цеї війни. Слів з останньої війни не подається.

Переглядаючи цей словарець, можна побачити, що слова відносяться до нових понять, питомих цій війні. Між словами є багато слів німецького походження, що, звісно, є вислідом того факту, що Англія воює з Німеччиною.

ІНШІ ОБСТАВИНИ ІНША МОВА.

Каже „Ню Йорк Таймс" у ваголовку: „ҐЕЙҐОВА МАШИНА ЗАТІСНЯЄ ШРУБИ ДЛЯ ПРОБИ".

Очевидно йде тут за політичну організацію. Ґазета видимо порівнює її з машиною, а приготовання організації до виборів порівнюється з приготованням авта до перегонів або довгої дороги.

Людям, що з машиною мало мають до роботи, така мова була би незрозуміла. В цей спосіб мова зраджує культуру народу.

АВАНС ВИШИНСЬКОГО.

З Москви доносять, що віцекомісарем заграничних справ іменовано Андрія Вишинського.

Цей Вишинський це той самий, що „вславився" підчас розправи, якими Сталін розправлявся зо своїми особистими ворогами, так званими троцькістами, в 1938. році.

Який аванс дістав той, що їх розстрілював?

ПОТРІБНИЙ УРЯД.

Доносять теж з Москви, що большевицький уряд установив новий комісаріят. Називається він комісаріятом державної контролі.

Має він на цілі „встановити найстрогішу контролю над обрахунками видатків державних фондів".

Поза большевицьким урядом багато людей здавна не вірили в ці обрахунки. Невжеж тепер і большевицький уряд не вірить у свої обрахунки?

ЧИ СПРАВДІ ВІДВАГА?

Відома американська кореспондентка Анна О'Гер МекКормик описує візд мадярського диктатора Гортія в окуповані Мадярщиною села. Каже вона, що він їхав на переді свого війська, на білому коні, видний для всіх.

Вона думає, що був знаменитою ціллю для якогось замаховця та що своєю поведінкою він доказав особисту відвагу.

Обставини його візду могли виглядати так, як вона описує, одначе вона могла не знати ще додаткових фактів. Наприклад, що Горті певно вибрав собі для візду чисто мадярське село, що він певно наперед очистив це село з усяких чужих і непевних людей. Американський кореспондент, що їде за військом, не має ніякої можливости розслідити такі „охоронні" заходи.

НЕБЕЗПЕКА ВІД КОГО?

Зрештою, з чийого боку мала би грозити Гортієві небезпека замаху при приїзді в забрану від румунів територію?

Очевидно, хіба від румунів.

Що правда, румуни показали недавно здібність до замаху, одначе досить обмежену здібність: вони стріляли на свого короля не тоді, як він ще їм накоїти лиха, але аж тоді, як він був позбавлений влади й втікав з краю.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАВВАГИ ДО ВИСТУПУ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

День 1. червня 1940 на Світовій Виставі в Ню Йорку знов українці мали нагоду виступати з національними піснями та танками. Це уже третій чи четвертий раз лунає наша пісня по великій площі Вистави та мають маківками кольорові української убрання серед натовпу народу.

Цим разом виступали аматорські хори та танцюристи ріжних шкіл та клюбів.

Танки були все старі, добре відомі кожному з нас, утворені п. Авраменком тому яких 10—12 років. Але ніколи ще танки не були так зразково поставлені, як цим разом.

Це уже заслуга інструкторів. Видко було любяче, дбайливе відношення до діла. Прекрасні, стильові убрання хапали за очі. Артистично вишиті сорочки, правдиві плахти, гарні підтички, червоні чобітки, вінки, стрічки — все було зразкове. Тільки шкода, що дівчата не знають, як одягнути вінок, аби він не падав підчас танків.

Ми звикли, що дівчата краще одягнені, ніж хлопці, та цим разом і чоловічі убрання були просто бездоганні: гарного покрою жупани, в міру широкі штани, червоні чоботи, тісно, як і слід, повязані пояси робили хлопців стрункими і високими. „Аркан" та „Герць" не всі професіонали танцюристи могли так гарно вдати!

А от мій любимий „Чумак" не вдався хлопцям... Взагалі, „Чумак", як і „Аркан" конче потребують відповідного одягу. Загальні танки трохи схожі між собою, не можна сказати, котрий з них кращий. А часте повторювання тих самих танків робило враження деякої одноманітности... Неприємно разило вухо вигуки під час танків.

Та всеж танки були прекрасні! Дівчата виступали як пави: гордо, легко та усміхаючись. Танець жив на сцені весело, природно!... Але музика... про це треба подбати, кому слід. Неможливо на протязі трьох годин слухати досить одноманітні мельодії і все в тій самій тонації.

Не розумію, нащо потрібно було показувати щось подібне до сокільських вправ, ні то тобі руханка, ні танець! Чомуб не опрацювати правдивого гопака для одної пари. Дівчини та хлопця? Щоби неслась та пара, як „вихор в зеленому полі". Так танцювали у нас на Великій Україні. Треба нам тепер по можности найбільше захопити з народньої творчости та опрацювати те в усіх галузях мистецтва. Бо можливо, що скоро наші хлопці та дівчата в краю почнуть водить „хоровод" під „гармошку" та під „яблочко" замісць наших „веснянок" та „гагілок"... Тепер ми все читаємо в часописах про необхідність захоронити наше національне народнє мистецтво хоч тут, в Америці, щоби передати будучим поколінням наші традиції — колядки, веснянки, застольні пісні і т. ін. Будемо сподіватись, що колись перейдемо від слів і до діла.

До танків весело та дотепно анонсував п. Герман. Програмою проводив п. Шумейко. За спокійний, коректний тон, за порядок та дисципліну на сцені за всю гарну програму п. Шумейкові належиться щире признання.

Під диригентством п. Марусевича виступали зєднані хори Ню Йорку, Ню Джерзі й Філядельфії.

Співав цей хор переважно речі п. Гайворонського. Твори були ріжні по мельодії та по характеру, але співали їх абсолютно однаково дуже повільно і без відтінків. Не було зроблено жадної ріжниці між піснями; ні одна пісня не мала свого кольору та свого життя. Гарно оброблена п. Гайворонським пісня „Шумить, гуде дібровонька" не була показана публиці в відповідних рамцях. А пісня дуже гарна... Цей гарний хор зі своїм гарним диригентом не мав належного успіху, тільки дякуючи млявости та інертности. Другий хор був мужеський, з Філядельфії, під диригенством п. Савчука. Хор невеличкий, а головне — не мав рівноваги в голосах. Далеко більше тенорів, ніж басів. Тому така пісня, як „Червона калина" (Кошиця) не випала добре. Зате друга „Ой, виїхав козак" (Кошиця) виконана була досить вдаловаво, весело. Цей хор публика приймала добре, прийшлось хлопцям наддати ще одну пісню поза програмою. Взагалі, п. Савчук має дириґентський хист — він відчуває життєвість пісні, має темперамент. Одно було прикро мені: дивовижний спосіб диригування викликав сміх, псував настрій, навіяний піснею... Також дивно мені, як п. Савчук дозволяє собі начіплювать недоречні вигуки до чужих композицій. Зокрема ці було зроблено в піснях п. Кошиця. Добре, що професор Кошиць був у той час у Канаді — не похвалив би він п. Савчука.

Зі сольовими точками виступили пані Полиняк та Тростянецька і п. Мельник. Всі вони мають чисті, гарні голоси. Але от не знаю я, чого наші співаки не виступають з українськими композиціями на українських концертах? Не ліпше булоб у таких випадках звернути старання на українську музику? Було би корисніше для нашого мистецтва і для слухачів, що ідуть на український концерт, щоб почути українську музику та українську пісню.

...Гарна думка була показати ріжноманітні українські убрання. Дуже влучно поясняла пані Герман кожен костюм.

Нехай не подумає хто, що написане тут є „критика". Я не можу і не можу критикувати, а тим більше аматорські виступи... Але раз музика та пісні двяться для широкої публики, кожен з нас, слухачів, може висловити свою думку. На жаль, у нас правило — захвалювати виступи. Головно нашої молоді. Алеж це не приносить нікому жадної користи, зокрема молоді. Зате щиро, незлобливо зроблені заувваги допоможуть молодим артистам виправить свої хиби.

Взагаліж ввесь концерт розбудив у мене тугу за справжнім мистецьким хоровим співом. Щоби пісня лилась, як море і широка була, як наші степи, щоби „форте" піднімало дух догори, щоби „піано" заставило моє серце облитись сльозами...

Лідія Ординська,
Ню Йорк, Н. Й.

З ДІЯЛЬНОСТИ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Музична Студія відомих українських артистів.

В часописнім оголошенню вичитали, що в Ню Йорку отворили Музичну Студію артистка Марія Сокіл, відома нам добре з виступів в Америці, а також композитор і диригент Антін Рудницький, теж добре нам знаний. Пані Марія Сокіл виступала тут на концертовій салі, а також в опері й на фільмі, як теж співала через радіо. Вона добре знана з такихже виступів і в Европі.

Студія буде в першу чергу для сольового співу, а далі теж і для лекцій гри на фортепіяні. Наука співу обійматиме: постановку голосу, вокальну техніку, як теж й інтерпретацію оперової й концертової літератури.

Проф. А. Рудницький, що дає лекції гри на фортепіяні, є учеником таких славних мистців як Еґон Петрі та Артур Шнабель. Науку уділятиме від самих початків аж до концертової зрілости.

Думаємо, що створення такої Студії це крок вперед у нашому мистецькому життю. Треба надіятись, що Студія викличе чимале зацікавлення в колах наших молодих співаків і співачок, як і серед тих, що зацікавлені грою на фортепіяні. Ближчі інформації подає Студія (телефон:

Trafalgar 7-3632), або проф. А. Рудницький (13 West 88th Street, New York City).

СТЕЙПЕЛТОН, Н. Й.

Організаційні збори.

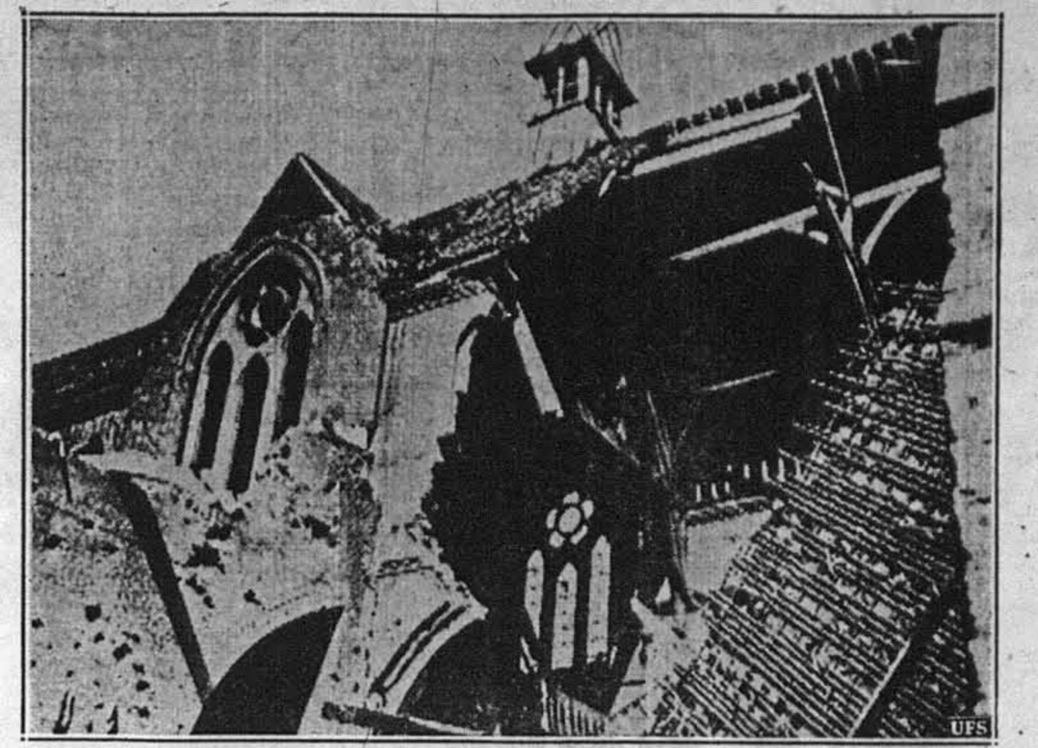
В нашій громаді відбулись минулої неділі союзові збори, котрими проводив предсідник Демкович. Він добірними словами представив запрошеного організатора У.Н.С. п. В. Загаєвича. Організатор приступив до реферату, доказуючи цифрами та таблицями фінансову силу У. Н. Союзу. На ріжні запити приявних він відповідав річево і фактами, які переконливо доказували, що У. Н. Союз збиває всі інші того роду інституції і впрост грізом кожного з нас, знаючи про ці факти, не належати до цеї найкращої своєї інституції.

Пан Демкович, предсідник зборів, щиро дякував докладчикові за так переконливий доклад, а найкращий доказ, що цей доклад зробив на приявних добре враження було це, що через піднесення рук чимало приявних заявили, що не лиш впишуть своїх дітей до У. Н. Союзу, але будуть помагати приєднувати до Союзу інших, зовсім посторонних людей.

На внесення п. В. Ґеби, підержане більшістю голосів, порішено відразу організувати незалежний молодечий відділ, до котрого приявні обіцяли вписати своїх дітей. Обіцяли це зробити: А. Іванцьо, Іван Грицак, Т. Іваницький, Л. Ятва, В. Карпів, І. Корпан, Г. Монастирський, І. Набережний, П. Рій, Н. Слободзян, П. Телешевський, П. Валиґа, В. Белей, В. Ґеба, А. Кривий, Н. Маськовіта, П. Тіцький, С. Торбені, і інші. Всіх разом понад 50 осіб. Організатор прибуде другого четверга формально започаткувати існування відділу.

Уряд нашого відділу висловлює своє задоволення із побуту п. Загаєвича в нашій громаді, та висказує подяку Головній Канцелярії, що подбала про присилку чоловіка, який добре визнається на справах і вміє це вияснити людям. Ми сподіємось, що союзова справа тепер піде в нас скорим темпом вперед.

Г. Демкович, предсідник 211 від. УНС.
Т. Соколовський, секр.
В. Карпів, касієр.

ЦЕ БУЛА ЦЕРКВА. — Переслана каблем світлина одної лондонської церкви, розбитої німецькою бомбою.

З ДНЯ

БОРОТЬБА З ЧУЖИМИ „ІЗМАМИ".

На кожному кроці нині чуємо: „Геть з всякими чужинецькими ізмами; не узнаємо жадного ізму, крім американізму!" Ці слова можна нині знайти чи почути майже в кожній американській пресі, кожній промові. Нема сумніву, що вони мають гарний, патріотичний підклад. А всетаки треба бути обережним з ними. Бо подавані в такій загальниковій формі вони можуть викликати колись умове замішання серед людей та створити щілину, крізь яку просунеться отруя чужої пропаганди.

На нашу думку, не можна узагальнювати всіх чужих „ізмів" й називати їх усіх лихими. По перше, американська цивілізація побудована якраз на чужих „ізмах". Цеж не індіянські духові вартости лягли в основу американської цивілізації, тільки ті ідеольогії, які принесли до Америки перші іміґранти, себто „чужі ізми". До них можна зачислити пуританізм. Ніхто не заперечить, що пуританізм поклав великі заслуги в будові американської держави. Він був тим духовим чинником, що все скріпляв конструктивні, будівно-моральні елементи в її безнастаннім змаганні з злочинними розбишацькими елементами, які рвались до Америки за скорою наживою. Тут маємо яскравий приклад, що не кожний „ізм", що походить з Европи, є шкідливий.

САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ АМЕРИКИ.

На це дехто відповість: „Так, це було давно. Америка дістала зерна своєї цивілізації з Европи. Правдою є, що американська цивілізація побудована на чужім „ізмі" Алеж від того часу Америка створила свої власні духові цінности. Вона вцілости засимілювала перші ідеольогії, привезені на Мей Флвер і тепер може зовсім добре стояти на своїх ногах, не потребуючи лекції з боку европейських ідеольоґів".

Цей арґумент, безперечно, має чимало сили. Одначе в тін спосіб говорити, значить замикати Америку в духову шкаралупу і відгороджувати її від тих духових цінностей, що їх безперервно витворюють інші народи. Так поступають лиш скрайні шовіністи, які мають органічну нетерпимість до всього, що чуже. Відгороджуватись всеціло від чужих „ізмів", це те саме, що відгороджуватись всеціло від чужих продуктів і прямувати до цілковитої економічної самовистарчальности.

ЗЕРНО І ПОЛОВА.

В обличчі цих фактів, здається, найкраще буде не узагальнювати цеї справи, а розбирати кожний чужий „ізм" зокрема. Добрі „ізми" не відкидати, а приймати їх, та доповнювати ними власні ідеольогії, як доповнюємо власні ринки чужими корисними продуктами. Зновуж лихі і шкідливі усувати, подаючи водночас розумові причини, чому це робимо.

В той спосіб треба поступати ще й тому, бо европейська цивілізація дуже подібна до американської і вона має дуже подібні прикмети та недомагання. Обидві цивілізації, які називаємо збірною назвою „західня цивілізація", мають дуже подібні питання до розвязки.

ПИТАННЯ ЧАСУ.

Це лиш питання часу розділяє европейські клопоти від американських. Візьмім себе на приклад. Те, що тепер переживає Америка, український нарід переживав 23 роки тому. Матеріялізм-ідеалізм, соціялізм-націоналізм, капіталізм-комунізм, були питання, над якими ломила собі голову не лиш українська провідна верства, але й робітники, селяни. По прогрі український нарід глибоко застановлявся над причинами своєї слабости. В дискусіях порушувано найріжнородніші „ізми". Після докладної провірки український нарід приходив до заключення, що щоб пережити, треба поборювати всякі інтернаціоналістично-соціялістичні струї, з матеріялістичним підкладом. Бо хоч вони споживно виступають проти найгіршої і небезпечнішої сучасної пошести, якою є большевизм, проте їх ідеольогія в засаді не лиш не поборює большевизму, але большевизмові промощує шлях.

НИНІ В АМЕРИЦІ.

Нині Америка стоїть перед тою самою проблемою. Двацять літ тому, коли український нарід вже признав большевизм за страшну і небезпечну недугу й розпочав з нею боротьбу, в Америці легковажили собі большевиків-комуністів. Українські американці, маючи перед собою науку старого краю, завзято боролись проти цеї недуги. Корінні американці їм у тому не помагали, але дивились пасивно. Декол помагали червоним. Згодом корінна Америка прозріла і побачила загрозу пошести комунізму. Почала з ним боротьбу. Де далі вона почала виразно розуміти, що загрозу треба бачити не лиш у комуністах, але також у так званих „рожевих" соціялістах, які споривно є проти комунізму і не є комуністами, але ділають на організовану суспільність у тої спосіб, що підривають в неї відпорність проти цеї страшної недуги, якою є комунізм.

Америка не охоронить перед европейськими „ізмами", так само, як не охоронить перед европейськими пошестними недугами. А коли ми вже в Америці мусимо мати заразливі европейські недуги, то не треба вже відкидати европейського лікарства, придуманого на поборювання цих недуг. Бо ми часто зустрічаємо в Америці такі, що розсадники европейських пошесних недуг вказують пальцем на лікарство і кричать: „Геть чужі ізми!"

„ПОДІЛЕНА ЦЕРКВА НАЙБІЛЬША ТРАҐЕДІЯ СВІТУ"

НЮ ЙОРК. — „Мабуть найбільшою траґедією світу є поділ теперішньої церкви" — сказав д-р Роберт Вікор Сірлі, ґенеральний секретар Федерації Церков Великого Ню Йорку. Він виголосив в тому напрямку проповідь у Риверсайд Чорч при 122 вулиці в Ню Йорку. „Колиб упродовж останніх 20 літ людство було змагало до одности в церкві, тоді булаб створена духова непереможна сила" — додав проповідник.

За його думкою Лігу Націй створено для обєднання й приязни між народами, але, на жаль, ми не виказували братолюбія в практиці.

НЮ ЙОРК ГОТОВИЙ ДО БРАНКИ

НЮ ЙОРК. — Місто Ню Йорк вповні готове до бранки. Як лиш перейде закон примусової служби місто візьметься до списування новобранців. Спис відбудеться впродовж одного дня. В самім Ню Йорку знайдеться людей в поборовім віці 750,000, себто два рази стільки, скільки начисляє нині ціла американська армія.

ВІЙНА ПРОТИ БІДНИХ. — Німецька бомба розбила цей дім у східній дільниці Лондону, де живуть густо незаможні.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 14. вересня, в домі Громади, 3322 Лавренс ул., точно в годині 6:30. Проситься членів місцевих і позамісцевих прийти на збори конечно, бо є важні справи до вирішення. Разом всі зможемо краще справу вирішити. Ми не сміємо допустити, щоби наші люди губились в чужих дорожчих асекураційних компаніях. Старші і молодіж всі знайдуть у нас для себе найдешевше й найкраще забезпечення в Америці. Для того ті, що мають намір вписатись в члени Союзу, повинні прийти на ці збори. Хто отягається з плаченням своїх вкладок, повинен позбутись того звичаю, а почати точно виконувати свій обовязок. Отже іще раз напоминаємо бути на зборах, бо коли хто злегковажить, то буде караний після статуту. — Іван Сорока, предс.; Іван Бішка, кас.; Іван Сорока, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Збори Тов. Укр. Січ, від. 59., відбудуться в суботу, 14. вересня, в годині 7:30 вечором, в гали під церквою. Проситься членів прибути на збори начас, бо є важні справи до порішення. Члени довгуючі нехай постараються вирівняти свою залеглість, бо в противнім разі будуть наражені на суспенду. — Д. Чернявський, предс.; М. Галькевич, кас.; І. Глива, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268., відбудуться в суботу, 14. вересня, в годині 7:30 вечором, в домі Громади, 2171 Вакеліне ул. Проситься всіх членів, щоби явились на збори, бо є ріжні справи, які треба полагодити на зборах. Кожному членові повинно бути інтересне життя та розвій нашого відділу. Управа відділу буде старатись, щоби кожна українська родина була вписана в ряди У. Н. Союзу. Пригадується довгуючим членам, щоби по можности сповняли свої залеглости. Також пригадується тим, що мають позичку, щоби сплачували відсотки. — М. Андріїв, пр.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Треті квартальні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 15. вересня, в 3. год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членство за присутність, бо є важні справи до полагодження. У нашім відділі було поважне число хорих членів, відділова каса майже на вичерпанню. Тому проситься довгуючих старатися на тих зборах заплатити свою залеглість. Уже минуло два місяці, як зачалася передконвенційна кампанія за новими членами до У. Н. Союзу, а ми ще не придбали ані одного. Ану, хто буде перший. Цей отримає гарну нагороду. — Уряд.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Звичайний мітинґ Тов. Українська Січ, від. 182., відбудеться в неділю, 15. вересня, в 2. годині попол., в парохіяльній гали, 45-47 Говн Еве., Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад є важні справи, тому проситься всіх членів прийти на збори. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли і вирівняли свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 15. вересня, в год. 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин вул. Просимо всіх членів обовязково явитись на збори. — Уряд.

ТОЛІДО, О. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167., відбудуться в неділю, 15. вересня, в 2. годині пополудні, в гали де звичайно. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо сплачувати по можности свої залеглі вкладки, а також процент від позичених грошей. — Д. Медецький, предс.; Т. Василишок, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Місячні збори Тов. „Згода", від. 20., відбудуться в суботу, 14. вересня, в 7:30 вечором, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінг. На ці збори обовязком є кожного члена прийти. — П. Прихідко, рек. секц.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349., відбудуться в неділю, 15. вересня, в 2. годині пополудні, в Набожинського. Проситься всіх членів прийти на означений час. — Ілько Шегера, предс.; Дм. Фидина, кас.; Н. Лісний, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Згода, від. 294. відбудуться в суботу, 14. вересня, в салі, де все, в 8. год. ввечір. Обовязком членів явитись на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. — Н. Гузар, пр.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Збори Тов. „Мир", від. 324., відбудуться в суботу, 14. вересня, в домі Укр. Громади на 23. і Бравн, в 8. год. ввечір. Гаряча пора вже минула і ніхто не повинен від зборів через неї викручуватися. — О. Горохівський, пр.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори 204. відділу відбудуться в суботу, 14. вересня, в год. 8:15 ввечір, в салі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. Члени відділу повинні приходити точніше на збори й складати свої членські вкладки, бо зволікання з вкладками з місяця на місяць спричиняє для урядників багато роботи. — М. Близнак, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142., відбуде свій третій квартальний мітинґ в суботу, 14. вересня, в гали У. Н. Дому, 212 Фултон ул., в 7. годині ввечір. Обовязком кожного члена бути присутним начас. Даєсь до відома всім членам і загалові українського походження, що орґанізаційні збори відбудуться в неділю, 15. вересня, в гали 214 Фултон ул., в 2. год. пополудні. Буде присутній орґанізатор У. Н. Союзу і пояснить вам справу членства У. Н. Союзу. Прийдіть і приводіть зо собою знайомих. — Я. Лещак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Остапчук, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. Триквартальні збори Тов. Українська Січ, від. 421., відбудуться в суботу, 14. вересня, в годині 8. ввечір, в Українській Гали, Проспект Ст. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути начас, бо є важні справи до полагодження. — А. Береза, предс.; М. Шипінка, кас.; І. Кіндрат, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 379., відбудуться в вівторок, 17. вересня, в годині 7:30 ввечір, у церковній гали св. О. Николая при Оклей і Райс ул. Проситься членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членів прийти та вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Василь Пилипів, пр.; М. Фединський, кас.; А. Боднарчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу, 14. вересня, в годині 8. ввечір, в салі під ч. 30 Іст 7. вул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — Антін Карпович, рек. секр.

ҐВАЙТСТОН, Н. Й. Мітинґ Тов. Просвіта, від. 129., відбудеться в суботу, 14. вересня в 8. год. веч., в домі тов. Максима Олексюва, 151-19 — 14. Еве. Обовязком всіх членів явитись на цей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після статуту. — М. Мрикало, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

БРОНКС, Н. Й. Чвертьрічний мітинґ Тов. Згода, від. 210., відбудеться в суботу, 14. вересня, в 8. годині ввечір, в гали Демократ. Клюбу, 2861 Істерн Булвард. Маємо важні справи до полагодження. — С. Завадовський, предс.; Т. Давидів, кас.; І. Франко, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 325., відбудуться в суботу, 14. вересня, в 8. годині ввечір. Конечністю кожного члена прибути тай розібрати тикети на представлення і баль. Члени щоби були ласкаві, а особливо урядники Тов., постаралися о кілька нових членів до Тов. і до У. Н. Союзу. За придбання нових членів до У. Н. Союзу варта би поклопотатися трохи, бо отримується красну нагороду. Не прибувші члени будуть підлягати карі після статуту. Збори відбудуться там, де звичайно, в Укр. Нац. Домі, 216-18 Ґренд ул. — І. Малик, предс.; В. Троць, кас.; П. Малицький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Тов. „Зоря", від. 69., відбудуться в суботу, 14. вересня, 8. година ввечір, в „Карпатія Гали", 217 Іст 6. вул. Проситься всіх членів за присутність. — Михайло Ликтей, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Тов. „Дністер", від. 361., відбудуться в суботу, 14. вересня, в „Карпатія Галі", 217 Іст 6. вул., точно в 8. год. вечором. Всі члени повинні явитися на збори конечно і точно. — Василь Іваник, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 15. вересня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На ці збори обовязком кожного члена і відділового урядника прийти, бо є важні справи до полагодження. Рівнож припоминається довгуючим членам вирівняти свої залеглі вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січи, бо в противнім разі такі члени будуть суспендовані. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

З ДІЯЛЬНОСТИ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ТОРОНТО, ОНТ., КАНАДА.

Праця в молодечому відділі У. Н. Союзу.

За минулих два місяці наш відділ зріс до 80 членів. Кожного другого вівтірка вони сходяться на збори і обговорюють свої організаційні справи. Деколи дебатують над загально громадськими справами, над політикою, то що. По зборах звичайно мають забаву, танці, співи, відчити. Заряд відділу робить всі старання, щоб заглянути глибоко в душу молоді і дати їй те, чого вона хоче: Для розривки купили радіо-грамофон, як також зорганізували мандолинову орхестру, під проводом п. Цукорника.

Минулих зборів молода членкиця, Оля Касюрак, виголосила короткий, але промовляючий реферат до членів. Реферат приблизно звучав так:

„Я чуюсь дуже вдоволена, що можу сказати пару слів та вияснити завдання, до яких прямує наш Батько Союз. Про те, що У. Н. Союз є для нас усіх потрібний, не буду говорити, бо це занадто очевидна річ. Ледви, чи знайдеться яка думаюча людина, яка це заперечила б. Але завдання нашого Батька Союзу є не лиш помагати своїм членам у нещастю, але також двигати нашу українську іміграцію з душевної темряви та розбудити в неї притоплене почуття людини.

„У. Н. Союз ставить як перше завдання в своїй науці любити і цінити своє. Бо лиш любовю до свого може наш імігрант виликувати себе з того прикрого почуття національної нижчости, якою він грішить на кожному кроці та яка часто є перешкодою в його особистих успіхах. Любити і вміти свою рідню мову, свою церкву, літературу, народні звичаї — ось завдання, до яких наклікує У. Н. Союз своїх членів.

„У. Н. Союз також старається помогти ріжним братам у старім краю здобути таку волю, яку ми маємо в вільній Канаді. Ми можемо тут говорити рідною мовою, мати свої школи, часописи, церкви, виплекувати любов до свого рідного, а наші брати в старім краю цього робити не можуть. Лютий ворог українського народу збиткується тепер над нашими братами, нищить їх церкви, розкопує могили, збезчещує все, що дороге і святе для них. Ми звідси повинні помогти нашим братам здійснити національний ідеал — відзискати вільну незалежну від нікого державу.

„За минулих 46 літ У. Н. Союз показався найбільш активним у здійсненні мрії наших братів. Отже, коли ми стали членами цеї благородної інституції, то ми причислились не лише до сильної фінансово інституції, яка в потребі поряє нас як слід, але також ми причислились до великого гурта організованих українців, які працюють для цеї високої гуманної ідеї — визволення України зпід тяжкого чужинецького ярма".

Іван Баєр,
організатор У. Н. Союзу.

ХЕМІКИ ПЛЯНУЮТЬ СВОЮ МОБІЛІЗАЦІЮ

ДІТРОЙТ. — Американське Хемічне Товариство приготовляє плян мобілізації 30,000 до 40,000 хеміків для воєнних потреб. Товариство каже, що цей рух започаткований на домагання президента. Плян полягає в тому, щоб списати всіх хеміків у Злучених Державах і відповідно їх поклясифікувати. Йде про те, щоб належно використати умові сили й забезпечитися перед розпратністю, як це сталося в націях аліянтів у світовій війні.

Список обійме хеміків та хемічних інжинірів. Уже тепер звісні імена яких 25,000 хеміків, що належать до товариства. Крім цього є ще місцеві товариства хеміків, а багато, як це звичайно буває, є ще не зорганізованих.

БЕЗВІДСОТКОВА ПОЗИЧКА НА ВОЄННІ ЦІЛИ

ОТАВА (Канада). — Тут покінчено кампанію за безпроцентову позичку на воєнні цілі Канади. Вона принесла надсподівані висліди. Не лише, що зложено намірену суму гроша, тобто $10,000,000, але ще її перевищено на половину, бо досі зібрано $15,000,000. Її мають віддати до 15 червня 1945 року.

Кажуть, що з огляду на знаменитий вислід, позичку відновлять, щоб дати спромогу громадянам дальше виявляти ділом свої патріотичні почування.

БУВШИЙ КОРОЛЬ УТІКАЄ ДАЛІ

ЛЬОГАНО (Швайцарія). — Бувший румунський король збирається виїхати звідси до Портуґалії, бо, як він каже, він почуває, що його тут не радо витають. Він заявляє всім, що хоче жити самітно й не займатися політикою.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

✝

Дня 10. серпня 1940. був убитий автомобілем у Terryville член Тов. Українська Січ, від. 421 У. Н. Союзу,

ІВАН ФЕДИШИН.

Вступив до У. Н. Союзу 2. лютого 1924. р. Прожив 64 роки. Покійний родився в селі Журів, пов. Рогатин, Галичина. Полишив в старім краю четверо дітей.

У похороні взяло участь Тов. Українська Січ і знайомі з Томастон, Конн., котрі відпровадили Його в супроводі священика на вічний супочинок у Terryville, Conn.

І. Кіндрат, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячні й квартальні збори Бр. св. І. Хрестителя, від. 76., відбудуться в неділю, 15. вересня, в 12. годині вполудне, в церк. гали. Проситься всіх членів прийти на ці збори, а довгуючих членів проситься вирівняти свої довги. — В. Кузьма, предс.; С. Стойко, кас.; В. Салабун, секр.

Терміт, виключаючи нещасливі випадки, може жити 5 літ.

Три четверті части населення Бразилії занимаються тепер хліборобством.

ТАРЗАН, ч. 102. Найвища відвага.

Думаючи, що його полонені добре приборкані, самітний вартівник куняв біля вогнища.

Обережно Тарзан підсунув свої звязані руки до вогню.

Він мав на думці спалити посторонки, навіть коли б він мав заплатити за це страшну ціну, бо підсмалити своє тіло.

Із завзятою постановою він наставив свої руки в вогонь.